C/2024/6825

29.11.2024

MOLADH ÓN gCOMHAIRLE

an 21 Deireadh Fómhair 2024

maidir le beartais eacnamaíocha, bhuiséadacha, fostaíochta agus struchtúracha Mhálta

(C/2024/6825)

TÁ COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 121(2) agus Airteagal 148(4) de,

Ag féachaint do Rialachán (AE) 2024/1263 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 29 Aibreán 2024 maidir le beartais eacnamaíocha a chomhordú go héifeachtach agus maidir le faireachas buiséadach iltaobhach agus lena n-aisghairtear Rialachán (CE) Uimh. 1466/97 ([1]) ón gComhairle, agus go háirithe Airteagal 3(3) de,

Ag féachaint don mholadh ón gCoimisiún Eorpach,

Ag féachaint do na rúin ó Pharlaimint na hEorpa,

Ag féachaint do na conclúidí ón gComhairle Eorpach,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste Fostaíochta,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste Eacnamaíoch agus Airgeadais,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste um Chosaint Shóisialta,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste um Beartas Eacnamaíoch,

De bharr an mhéid seo a leanas:

(1) Tháinig Rialachán (AE) 2021/241 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ([2]), lenar bunaíodh an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta ('an tSaoráid'), i bhfeidhm an 19 Feabhra 2021. Cuireann an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta tacaíocht airgeadais ar fáil do na Ballstáit chun athchóirithe agus infheistíocht a chur chun feidhme, ionas gurb é atá i gceist léi spreagadh airgeadais atá maoinithe ag an Aontas. I gcomhréir le tosaíochtaí an tSeimeastair Eorpaigh um chomhordú an bheartais eacnamaíoch, cuidíonn sí ó thaobh an téarnamh eacnamaíoch agus sóisialta a bhaint amach, agus ó thaobh athchóirithe agus infheistíochtaí inbhuanaithe a chur chun feidhme, go háirithe chun an t-aistriú glas agus an t-aistriú digiteach a chur chun cinn agus chun cur le hathléimneacht gheilleagair na mBallstát. Cuidíonn sí freisin ó thaobh an t-airgeadas poiblí a neartú agus borradh a chur faoin bhfás agus faoin gcruthú post sa mheántéarma agus san fhadtéarma, ó thaobh an comhtháthú críochach a fheabhsú laistigh den Aontas agus ó thaobh tacú le cur chun feidhme leanúnach Cholún Eorpach na gCeart Sóisialta.

(2) Is é is aidhm do Rialachán (AE) 2023/435 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Feabhra 2023 ([3]) ('Rialachán REPowerEU'), a glacadh an 27 Feabhra 2023, deireadh a chur de réir a chéile le spleáchas an Aontais ar allmhairí breosla iontaise ón Rúis. Ba chuidiú é sin ó thaobh an tslándáil fuinnimh a bhaint amach agus soláthar fuinnimh an Aontais a éagsúlú, agus san am céanna, thiocfadh méadú dá bharr ar ghlacadh foinsí in-athnuaite fuinnimh, ar acmhainneachtaí stórála agus ar an éifeachtúlacht fuinnimh. Chuir Málta caibidil nua REPowerEU lena phlean náisiúnta téarnaimh agus athléimneachta chun go maoineofar athchóirithe agus infheistíochtaí ríthábhachtacha a chuideoidh le cuspóirí REPowerEU a bhaint amach.

(3) An 16 Márta 2023 d'eisigh an Coimisiún teachtaireacht dar teideal 'Iomaíochas fadtéarmach an Aontais: níos faide ar aghaidh ná 2030', ar mhaithe le bonn eolais a chur faoi chinntí beartais agus leis na creatdálaí a chruthú chun an fás a mhéadú. Déanann an teachtaireacht an t-iomaíochas a bhunú i dtaca le naoi spreagthach a threisíonn a chéile. I measc na spreagthaí sin, is iad an rochtain ar chaipiteal príobháideach, an taighde agus an nuálaíocht, an t-oideachas agus na scileanna, agus margadh aonair feidhmiúil na príomhthosaíochtaí beartais maidir le hathchóirithe agus infheistíocht chun aghaidh a thabhairt ar na dúshláin táirgiúlachta atá ann faoi láthair agus chun iomaíochas fadtéarmach an Aontais agus a Bhallstát a fhorbairt. An 14 Feabhra 2024, d'eisigh an Coimisiún Teachtaireacht dar teideal 'an Tuarascáil Bhliantúil maidir leis an Margadh Aonair agus an Iomaíochas 2024'. Déantar cur síos sa teachtaireacht sin ar láidreachtaí agus dúshláin iomaíocha den mhargadh aonair Eorpach, agus rianú á dhéanamh ar fhorbairtí bliantúla de réir na naoi spreagthach maidir le hiomaíochas a sainaithníodh.

([1]) IO L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Rialachán (AE) 2021/241 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 12 Feabhra 2021 lena mbunaítear an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta (IO L 57, 18.2.2021, lch. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([3]) Rialachán (AE) 2023/435 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Feabhra 2023 lena leasaítear Rialachán (AE) 2021/241 a mhéid a bhaineann le caibidlí REPowerEU i bpleananna téarnaimh agus athléimneachta agus lena leasaítear Rialacháin (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) 2021/1060 agus (AE) 2021/1755 agus Treoir 2003/87/CE (IO L 63, 28.2.2023, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(4) An 21 Samhain 2023 ghlac an Coimisiún an Suirbhé Bliantúil don Fhás Inbhuanaithe 2024, rud a chuir tús le Seimeastar Eorpach 2024. An 22 Márta 2024, d'fhormhuinigh an Chomhairle Eorpach tosaíochtaí an tSuirbhé Bhliantúil don Fhás Inbhuanaithe 2024, tosaíochtaí atá dírithe ar na ceithre ghné den inbhuanaitheacht iomaíoch. An 21 Samhain 2023, ar bhonn Rialachán (AE) Uimh. 1176/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ([4]), ghlac an Coimisiún freisin Tuarascáil 2024 maidir leis an Sásra Foláirimh, tuarascáil nár shainaithin sé inti go bhfuil Málta ar cheann de na Ballstáit a bhféadfadh míchothromaíochtaí a bheith ag baint di, nó a d'fhéadfadh a bheith i mbaol míchothromaíochtaí, agus a mbeadh grinn-athbhreithniú ag teastáil ina leith. An dáta céanna, ghlac an Coimisiún tuairim freisin maidir le dréachtphlean buiséadach Mhálta 2024. Ghlac an Coimisiún moladh freisin le haghaidh moladh ón gComhairle maidir le beartas eacnamaíoch an limistéir euro, agus togra le haghaidh Thuarascáil Chomhpháirteach ar Fhostaíocht 2024 lena ndéantar anailís ar chur chun feidhme na dTreoirlínte Fostaíochta agus ar phrionsabail Cholún Eorpach na gCeart Sóisialta. Ghlac an Chomhairle an Moladh maidir le beartas eacnamaíoch an limistéir euro ([5]) ('Moladh 2024 maidir le beartas eacnamaíoch an limistéir euro') an 12 Aibreán 2024 agus an Tuarascáil Chomhpháirteach ar Fhostaíocht an 11 Márta 2024.

(5) An 30 Aibreán 2024, tháinig creat rialachais eacnamaíoch nua an Aontais i bhfeidhm. Áirítear sa chreat Rialachán nua (AE) 2024/1263 maidir le beartais eacnamaíocha agus faireachas buiséadach iltaobhach a chomhordú go héifeachtach, Rialachán (CE) Uimh. 1467/97 ([6]) ón gComhairle maidir le dlús a chur le cur chun feidhme an nós imeachta um easnamh iomarcach agus soiléiriú a dhéanamh air, agus Treoir 2011/85/AE ([7]) ón gComhairle (arna leasú) maidir le ceanglais le haghaidh chreataí buiséadacha na mBallstát (arna leasú). Is iad cuspóirí an chreata rialachais eacnamaíche nua airgeadas poiblí fónta inbhuanaithe, fás inbhuanaithe cuimsitheach agus athléimneacht a chur chun cinn trí athchóirithe agus infheistíochtaí, agus easnaimh iomarcacha rialtais a chosc. Cuireann an creat rialachais eacnamaíoch nua úinéireacht náisiúnta chun cinn agus díríonn sé níos mó ar an meántéarma, agus ina theannta sin, tá forfheidhmiú níos éifeachtaí agus níos comhleanúnaí i gceist leis. Ní mór do gach Ballstát plean struchtúrach fioscach meántéarmach náisiúnta a chur faoi bhráid na Comhairle agus an Choimisiúin. I bplean struchtúrach fioscach meántéarmach náisiúnta atá ag Ballstát, tá a ghealltanais fhioscacha, athchóiriúcháin agus infheistíochta, lena gcumhdaítear tréimhse phleanála 4 nó 5 bliana, de réir fhad rialta an téarma reachtaigh náisiúnta. Ní mór an chonair ghlanchaiteachais ([8]) sna pleananna struchtúracha fioscacha meántéarmacha náisiúnta ceanglais Rialachán (AE) 2024/1263 a chomhlíonadh, lena n-áirítear na ceanglais maidir le hollfhiachas rialtais a chur ar chonair anuas inchreidte, nó é a choinneáil ar an gconair sin, faoi dheireadh na tréimhse coigeartaithe, nó é a choinneáil ar leibhéil stuama faoi bhun 60 % den olltáirgeacht intíre (OTI), agus an t-easnamh rialtais ghinearálta a thabhairt faoi bhun an luacha tagartha 3 % de OTI sa mheántéarma, nó é a choinneáil faoi bhun luach tagartha an Chonartha. I gcás ina ngeallann Ballstát sraith ábhartha athchóirithe agus infheistíochtaí a dhéanamh i gcomhréir leis na critéir a leagtar amach i Rialachán (AE) 2024/1263, is féidir síneadh suas le 3 bliana a chur leis an tréimhse choigeartaithe. Chun tacú le hullmhú na bpleananna struchtúracha fioscacha meántéarmacha náisiúnta sin, d'fhoilsigh an Coimisiún treoir an 21 Meitheamh 2024 maidir leis an bhfaisnéis atá le soláthar ag na Ballstáit ina bpleananna struchtúracha fioscacha meántéarmacha náisiúnta agus ina dtuarascálacha bliantúla ar dhul chun cinn. I gcomhréir le hAirteagail 5 agus 36 de Rialachán (AE) 2024/1263, tharchuir an Coimisiún conairí tagartha agus faisnéis theicniúil chuig na Ballstáit, i gcás inarbh infheidhme. Ní mór do na Ballstáit a bpleananna struchtúracha fioscacha meántéarmacha náisiúnta a chur isteach faoin 20 Meán Fómhair 2024, mura gcomhaontóidh an Ballstát agus an Coimisiún síneadh ama réasúnta a chur leis an sprioc-am. I gcomhréir lena gcreataí dlíthiúla náisiúnta, féadfaidh na Ballstáit a ndréachtphleananna meántéarmacha a phlé lena bparlaimintí náisiúnta, féadfaidh siad a iarraidh ar na hinstitiúidí fioscacha neamhspleácha tuairim a eisiúint, agus féadfaidh siad comhairliúchán a dhéanamh leis na comhpháirtithe sóisialta agus le geallsealbhóirí náisiúnta eile.

(6) In 2024, tá an Seimeastar Eorpach fós ag forbairt i gcomhréir le cur chun feidhme na Saoráide. Tá cur chun feidhme iomlán na bpleananna téarnaimh agus athléimneachta fós riachtanach chun go mbainfear amach na tosaíochtaí beartais atá ann faoin Seimeastar Eorpach, ós rud é go gcuidíonn na pleananna ó thaobh aghaidh a thabhairt go héifeachtach ar na ndúshláin uile a sainaithníodh sna moltaí tírshonracha ábhartha a eisíodh le blianta beaga anuas, nó ar sciar suntasach de na dúshláin sin. Tá moltaí tírshonracha 2019, 2020, 2022 agus 2023 fós chomh hábhartha céanna maidir leis na pleananna téarnaimh agus athléimneachta arna n athbhreithniú, arna dtabhairt cothrom le dáta nó arna leasú i gcomhréir le hAirteagail 14, 18 agus 21 de Rialachán (AE) 2021/241.

([4]) Rialachán (AE) Uimh. 1176/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Samhain 2011 maidir le míchothromaíochtaí maicreacnamaíocha a chosc agus a cheartú (OI L 306, 23.11.2011, lch. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Moladh (AE) ón gComhairle an 12 Aibreán 2024 maidir le beartas eacnamaíoch an limistéir euro (IO C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Rialachán (CE) Uimh. 1467/97 an 7 Iúil 1997 ón gComhairle maidir le dlús a chur le cur chun feidhme an nós imeachta um easnamh iomarcach agus soiléiriú a dhéanamh air (IO L 209, 2.8.1997, lch. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Treoir (AE) 2011/85/AE ón gComhairle an 8 Samhain 2011 lena leasaítear Treoir 2011/85/AE maidir le ceanglais le haghaidh chreataí buiséadacha na mBallstát (IO L 306, 23.11.2011, lch. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Glanchaiteachas mar a shainmhínítear in Airteagal 2, pointe (2) de Rialachán (AE) 2024/1263: ciallaíonn 'glanchaiteachas' caiteachas rialtais atá glan (i) ar úschaiteachas, (ii) ar bhearta lánroghnacha ioncaim, (iii) ar chaiteachas ar chláir an Aontais arna meaitseáil go hiomlán le hioncam ó chistí an Aontais, (iv) ar chaiteachas náisiúnta ar chómhaoiniú clár a chistíonn an tAontas, (v) ar ghnéithe timthriallacha den chaiteachas ar shochar dífhostaíochta, agus (vi) ar bhearta aonuaire agus bearta sealadacha eile.

(7) An 13 Iúil 2021, chuir Málta a phlean náisiúnta téarnaimh agus athléimneachta faoi bhráid an Choimisiúin, i gcomhréir le hAirteagal 18(1) de Rialachán (AE) 2021/241. De bhun Airteagal 19 de Rialachán (AE) 2021/241, rinne an Coimisiún measúnú ar ábharthacht, éifeachtacht, éifeachtúlacht agus comhleanúnachas an phlean téarnaimh agus athléimneachta, i gcomhréir leis na treoirlínte measúnaithe a leagtar amach in Iarscríbhinn V a ghabhann leis an Rialachán sin. An 5 Deireadh Fómhair 2021, ghlac an Chomhairle a Cinneadh Cur Chun Feidhme maidir le formheas an mheasúnaithe ar phlean téarnaimh agus athléimneachta Mhálta ([9]), a leasaíodh an 14 Iúil 2023 de bhun Airteagal 18(2) de Rialachán (AE) 2021/241 chun an ranníocaíocht uasta airgeadais le haghaidh tacaíocht airgeadais neamh-inaisíoctha a nuashonrú, agus chun caibidil REPowerEU a chur san áireamh ([10]). Tá scaoileadh na dtráthchodanna ag brath ar chinneadh a bheith glactha ag an gCoimisiún, i gcomhréir le hAirteagal 24(5) de Rialachán (AE) 2021/241, ina sonraítear go bhfuil na garspriocanna agus na spriocanna ábhartha a leagtar amach sa Chinneadh Cur Chun Feidhme ón gComhairle comhlíonta go sásúil ag Málta. Ní féidir comhlíonadh sásúil a bheith i gceist ach sa chás nach ndeachthas siar ar ghnóthú na ngarspriocanna agus na spriocanna a gnóthaíodh roimhe sin.

(8) An 15 Aibreán 2024, thíolaic Málta a Clár Náisiúnta um Athchóiriú 2024, i gcomhréir le hAirteagal 4(1) de Rialachán (CE) Uimh. 1466/97 ón gComhairle ([11]). I gcomhréir le hAirteagal 27 de Rialachán (AE) 2021/241, is léiriú é an Clár Náisiúnta um Athchóiriú 2024 ar thuairisciú leathbhliantúil Mhálta maidir leis an dul chun cinn atá déanta ó thaobh a phlean téarnaimh agus athléimneachta a bhaint amach.

(9) An 19 Meitheamh 2024, d'fhoilsigh an Coimisiún tuarascáil tíre 2024 do Mhálta. Rinneadh measúnú sa tuarascáil sin ar dhul chun cinn Mhálta ó thaobh aghaidh a thabhairt ar na moltaí tírshonracha ábhartha a ghlac an Chomhairle idir 2019 agus 2023, agus measadh cur chun feidhme phlean téarnaimh agus athléimneachta Mhálta. Ar bhonn na hanailíse sin, sainaithníodh sa tuarascáil tíre bearnaí atá ann i ndáil leis na dúshláin sin nár tugadh aghaidh orthu sa phlean téarnaimh agus athléimneachta, nó nár tugadh aghaidh orthu ann ach go páirteach, mar aon le dúshláin nua agus dúshláin atá ag teacht chun cinn. Rinneadh measúnú inti freisin ar dhul chun cinn Mhálta ó thaobh Colún Eorpach na gCeart Sóisialta a chur chun feidhme agus ó thaobh príomhspriocanna an Aontais maidir le fostaíocht, scileanna agus laghdú na bochtaineachta a bhaint amach, mar aon leis an dul chun cinn i dtreo Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe a bhaint amach.

(10) De réir sonraí arna mbailíochtú ag Eurostat, tháinig laghdú ar easnamh rialtais ghinearálta Mhálta ó 5,5 % de OTI in 2022 go 4,9 % in 2023, agus thit an t-ollfhiachas rialtais ó 51,6 % de OTI ag deireadh 2022 go 50,4 % ag deireadh 2023. Mar a fógraíodh sa teachtaireacht ón gCoimisiún an 8 Márta 2023 dar teideal 'Treoraíocht maidir leis an mbeartas fioscach le haghaidh 2024', tá an chéad chéim á glacadh ag an gCoimisiún maidir leis na nósanna imeachta um easnamh iomarcach atá bunaithe ar easnaimh a oscailt, ar bhonn na sonraí olltoraidh le haghaidh 2023, i gcomhréir leis na forálacha dlíthiúla atá ann faoi láthair. An 19 Meitheamh 2024, d'eisigh an Coimisiún tuarascáil faoi Airteagal 126(3) den Chonradh. Rinneadh measúnú sa tuarascáil sin ar staid bhuiséadach Mhálta, ós rud é gur sháraigh a heasnamh rialtais ghinearálta a hollfhiachas rialtais in 2023 3 % luach tagartha an Chonartha maidir le OTI. Thángthas ar an gconclúid sa tuarascáil, i bhfianaise an mheasúnaithe sin, agus tar éis an tuairim ón gCoiste Eacnamaíoch agus Airgeadais arna leagan amach de bhun Airteagal 126(4) den Chonradh a mheas, go bhfuil sé beartaithe ag an gCoimisiún a mholadh i mí Iúil 2024 go gcuirfí tús le nós imeachta um easnamh iomarcach do Mhálta, trína mholadh don Chomhairle cinneadh a ghlacadh faoi Airteagal 126(6) den Chonradh lena suítear go bhfuil easnamh iomarcach ann i Málta.

(11) An 12 Iúil 2022, mhol an Chomhairle ([12]) go ndéanfadh Málta gníomhaíocht chun a áirithiú go mbeadh fás an chaiteachais phríomha reatha a mhaoinítear go náisiúnta i gcomhréir le seasamh foriomlán neodrach beartais airgeadais ([13]) in 2023, agus tacaíocht leanúnach shealadach spriocdhírithe á cur san áireamh le haghaidh na dteaghlach agus na ngnólachtaí is leochailí i dtaobh méaduithe ar phraghsanna fuinnimh agus le haghaidh daoine atá ag teitheadh ón Úcráin. Moladh do Mhálta a bheith ar tinneall chun an caiteachas reatha a chur in oiriúint don staid atá ag síorathrú. Mhol sí chomh maith go leathnódh Málta freisin infheistíocht phoiblí le haghaidh an aistrithe ghlais agus an aistrithe dhigitigh, agus le haghaidh na slándála fuinnimh, agus tionscnamh REPowerEU á chur san áireamh, lena n-áirítear é sin a dhéanamh trí leas a bhaint as an tSaoráid agus as cistí eile de chuid an Aontais. In 2023, de réir mheastacháin an Choimisiúin, bhí an staid fhioscach ([14]) crapthach, faoi 0,6 % de OTI, i gcomhthéacs an bhoilscithe

([9]) ST 11941/21 INIT; ST 11941 21 ADD 1.

([10]) Cinneadh Cur Chun Feidhme ón gComhairle an 14 Iúil 2023 lena leasaítear Cinneadh Cur Chun Feidhme ón gComhairle an 5 Deireadh Fómhair 2021 maidir le formheas an mheasúnaithe ar phlean téarnaimh agus athléimneachta Mhálta (ST 11202/23 INIT; ST 11202/23 ADD 1).

([11]) Rialachán (CE) Uimh. 1466/97 ón gComhairle an 7 Iúil 1997 maidir leis an bhfaireachas ar riochtaí buiséadacha, agus an faireachas ar bheartais eacnamaíocha agus a gcomhordú, a neartú (IO L 209, 2.8.1997, lch. 1 ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

([12]) Moladh ón gComhairle an 12 Iúil 2022 maidir le Clár Náisiúnta 2022 um Athchóiriú de chuid Mhálta agus lena dtugtar tuairim ón gComhairle maidir le Clár Cobhsaíochta 2022 de chuid Mhálta (IO C 334, 1.9.2022, lch. 146).

([13]) Ar bhonn Réamhaisnéis Earraigh 2024 ón gCoimisiún, meastar gurb é 11,2 % i dtéarmaí ainmniúla a bhí san fhás aschuir féideartha meántéarmach in Málta in 2023, agus úsáidtear sin chun an staid fhioscach a thomhas, bunaithe ar an meánráta fáis ionchasach iarbhír 10 mbliana agus ar dhíbhoilsceoir OTI 2023.

([14]) Sainmhínítear an staid fhioscach mar thomhas ar an athrú bliantúil ar riocht buiséadach foluiteach an rialtais ghinearálta. Is é is aidhm dó measúnú a dhéanamh ar an spreagadh eacnamaíoch a eascraíonn as beartais fhioscacha, idir na cinn sin a mhaoinítear go náisiúnta agus na cinn a mhaoinítear le buiséad an Aontais. Déantar an staid fhioscach a thomhas mar an difríocht idir (i) an fás féideartha meántéarmach agus (ii) an t-athrú ar chaiteachas príomhúil glan ar bhearta ioncaim lánroghnacha (agus gan bearta sealadacha éigeandála a bhaineann le géarchéim COVID-19 a áireamh) agus lena n-áirítear caiteachas arna mhaoiniú le tacaíocht neamh-inaisíoctha (deontais) faoin tSaoráid agus le cistí eile an Aontais.

aird. Leis an bhfás ar chaiteachas reatha príomhúil a mhaoinítear go náisiúnta (glan ar bhearta lánroghnacha ioncaim) in 2023, soláthraíodh rannchuidiú crapthach 1,6 % de OTI leis an staid fhioscach. Áirítear leis sin an méadú níos lú ná 0,1 % de OTI ar chostas na mbeart tacaíochta éigeandála spriocdhírithe do na teaghlaigh agus na gnólachtaí is leochailí ó thaobh méaduithe ar phraghsanna fuinnimh. Bhí fás an chaiteachais reatha phríomhúil a mhaoinítear go náisiúnta in 2023 i gcomhréir leis an moladh ón gComhairle an 12 Iúil 2022. Is éard a bhí i gceist le deontais faoin tSaoráid agus cistí eile de chuid an Aontais 0,9 % de OTI in 2023. Is éard a bhí i gceist leis an infheistíocht arna maoiniú go náisiúnta 2,6 % de OTI in 2023, is é sin méadú 0,1 pointe céatadáin i gcomparáid le 2022. Mhaoinigh Málta infheistíocht bhreise tríd an tSaoráid agus trí chistí eile de chuid an Aontais. Mhaoinigh Málta infheistíocht phoiblí le haghaidh an aistrithe ghlais agus an aistrithe dhigitigh, agus le haghaidh na slándála fuinnimh, mar shampla, trí fhoirgnimh phríobháideacha agus phoiblí a athchóiriú, lena n-áirítear ospidéil agus scoileanna, an earnáil iompair a leictriú agus tionscadail a bhaineann le digitiú an riaracháin phoiblí agus na hearnála príobháidí. Cistítear an infheistíocht phoiblí sin go páirteach leis an tSaoráid agus le cistí eile de chuid an Aontais.

(12) Tuartar i réamhaisnéis earraigh 2024 ón gCoimisiún go méadóidh an fíor-OTI faoi 4,6 % in 2024 agus 4,3 % in 2025, agus go seasfaidh boilsciú arna thomhas le ICPT ag 2,8 % in 2024 agus 2,3 % in 2025.

(13) Tuartar i réamhaisnéis earraigh 2024 ón gCoimisiún barrachas rialtais 4,3 % de OTI in 2024, agus tá an cóimheas idir fiachas an rialtais ghinearálta agus OTI le laghdú go 52,0 % faoi dheireadh 2024. Den chuid is mó, léirítear sa laghdú ar an easnamh in 2024 fás srianta an tomhaltais idirmheánaigh agus an bhille pá, chomh maith leis an deireadh a cuireadh leis na costais a bhaineann le hathstruchtúrú na haerlíne náisiúnta de réir a chéile. De réir mheastacháin an Choimisiúin, réamh-mheastar go mbeidh an staid fhioscach maolaitheach ag 1,3 % de OTI in 2024.

(14) Meastar go maoineofar caiteachas ar fiú 0,4 % de OTI é le tacaíocht neamh-inaisíoctha ('deontais') faoin tSaoráid in 2024, i gcomparáid le 0,2 % de OTI in 2023, de réir réamhaisnéis an earraigh 2024 ón gCoimisiún. Le caiteachas a mhaoinítear le deontais ón tSaoráid, beifear in ann infheistíocht ardcháilíochta agus athchóirithe a dhéanamh lena gcuirfear leis an táirgiúlacht gan tionchar díreach a bheith aige ar chomhardú rialtais ghinearálta nó fiacha Mhálta.

(15) An 14 Iúil 2023 mhol an Chomhairle ([15]) don Bheilg seasamh fioscach fónta a choinneáil ar bun, go háirithe trí theorainn nach mó ná 5,9 % a chur leis an méadú ainmniúil ar ghlanchaiteachas príomhúil a mhaoinítear go náisiúnta ([16]) in 2024. Agus a mbuiséid le haghaidh 2023 á gcur i bhfeidhm acu agus a ndréachtphleananna buiséadacha do 2024 á n-ullmhú acu, iarradh ar na Ballstáit a chur san áireamh go molfadh an Coimisiún don Chomhairle tús a chur le nósanna imeachta um easnamh iomarcach easnamh-bhunaithe, agus iad de bhun na sonraí olltoraidh do 2023. De réir Réamhaisnéis Earraigh 2024 ón gCoimisiún, réamh-mheastar go dtiocfaidh méadú 5,5 % ar ghlanchaiteachas príomhúil Mhálta a mhaoinítear go náisiúnta in 2024, rud atá faoi bhun an uasráta fáis atá molta. Ach bhí an glanchaiteachas in 2023 níos airde ná mar a bhí coinne leis tráth an Mholta ón gComhairle an 14 Iuil 2023 (faoi 0,8 % de OTI). I gcás ina raibh an glanchaiteachas in 2023 mar a bhí coinne leis tráth an Mholta ón gComhairle an 14 Iúil 2023, bheadh ráta fáis an ghlanchaiteachais mar thoradh air sin in 2024 os cionn an ráta fáis a mholtar, faoi 0,7 % de OTI. Dá bhrí sin, de réir an Choimisiúin, nuair a chuirtear san áireamh an bhunéifeacht a eascraíonn as glanchaiteachas níos airde ná mar a bhí coinne leis in 2023, déantar measúnú ar ghlanchaiteachas príomhúil a mhaoinítear go náisiúnta mar chaiteachas atá i mbaol gan a bheith i gcomhréir go hiomlán leis an moladh.

(16) Thairis sin, mhol an Chomhairle do Mhálta gníomhú chun na bearta tacaíochta fuinnimh éigeandála atá i bhfeidhm a fhoirceannadh agus úsáid á baint as an gcoigilteas gaolmhar chun an t-easnamh rialtais a laghdú a luaithe is féidir in 2023 agus 2024 . Mhol an Chomhairle thairis sin, dá mbeadh gá le bearta tacaíochta nua nó leantacha chun dul i ngleic le méaduithe a thiocfadh an athuair ar phraghsanna fuinnimh, gur cheart do Mhálta a áirithiú go mbeidh na bearta tacaíochta sin dírithe ar theaghlaigh leochaileacha agus ar ghnólachtaí leochaileacha a chosaint, go mbeidís inacmhainne go fioscach, agus go gcaomhnófaí leo dreasachtaí le haghaidh coigilteas fuinnimh. De réir réamhaisnéis earraigh 2024 ón gCoimisiún, meastar gurb é 1,7 % de OTI a bhí i nglanchostas buiséadach ([17]) na mbeart tacaíochta éigeandála fuinnimh in 2023, agus réamh-mheastar gurb é 2,0 % a bheidh ann in 2024, agus 1,0 % in 2025. Go sonrach, glactar leis go bhfanfaidh na ciorruithe ar chánacha indíreacha ar thomhaltas fuinnimh agus na fóirdheontais ar tháirgeadh fuinnimh chun an t-ardú praghsanna ar astaíochtaí leictreachais agus carbóin allmhairithe a chúiteamh i bhfeidhm in 2024 agus 2025 ([18]). Cé go n-aithnítear na dúshláin atá roimh Mhálta mar gheall ar an spleáchas ard ar allmhairí fuinnimh agus ar an neamhchosaint ar shuaitheadh seachtrach a mhéadaítear mar gheall ar mhéid bheag an gheilleagair, ní mheastar go ndéanfar na bearta tacaíochta éigeandála fuinnimh a fhoirceannadh a luaithe is féidir in 2023 agus in 2024. Tá riosca ann nach mbeidh sé sin i gcomhréir leis an méid a mhol an Chomhairle. Dá bhrí sin, níl aon choigilteas gaolmhar le húsáid chun an t-easnamh rialtais a laghdú mar a mhol an Chomhairle. Meastar gurb é 0,2 % de OTI in 2024 (i gcomparáid le 0,1 % in 2023) costas buiséadach na

([15]) Moladh ón gComhairle an 14 Iúil 2023 maidir le Clár Náisiúnta Mhálta um Athchóiriú don bhliain 2023 agus lena dtugtar tuairim ón gComhairle maidir le Clár Cobhsaíochta Mhálta don bhliain 2023, (IO C 312, 1.9.2023, lch. 167).

([16]) Sainmhínítear glanchaiteachas príomha mar chaiteachas a mhaoinítear go náisiúnta agus atá glan ar (i) bhearta lánroghnacha ioncaim, (ii) caiteachas úis, (iii) caiteachas timthriallach dífhostaíochta, agus (iv) bearta aonuaire agus bearta sealadacha eile.

([17]) Léiríonn an figiúr leibhéal chostas buiséadach bliantúil na mbeart sin, lena n-áirítear ioncam agus caiteachas agus, i gcás inarb infheidhme, glan ar an ioncam ó chánacha ar bhrabúis amhantair soláthróirí fuinnimh.

([18]) Na bearta a bheidh i bhfeidhm go dtí deireadh 2024, de réir Mhálta, glactar leis, i bprionsabal, i Réamhaisnéis Earraigh 2024 ón gCoimisiún go mbeidh tionchar buiséadach acu freisin in 2025.

mbeart tacaíochta fuinnimh atá spriocdhírithe ar theaghlaigh leochaileacha agus gnólachtaí leochaileacha a chosaint, agus as an méid sin caomhnaíonn 0,2 % de OTI an comhartha praghais chun an t-éileamh ar fhuinneamh a laghdú agus chun an éifeachtúlacht fuinnimh a mhéadú (i gcomparáid le 0,1 % in 2023).

(17) Ina theannta sin, mhol an Chomhairle freisin do Mhálta infheistíocht phoiblí a mhaoinítear go náisiúnta a chaomhnú agus a áirithiú go n-ionsúfar deontais faoin tSaoráid agus ó chistí eile de chuid an Aontais go héifeachtach, go háirithe chun an t-aistriú glas agus an t-aistriú digiteach a chothú. De réir réamhaisnéis earraigh 2024 ón gCoimisiún, maidir le hinfheistíocht phoiblí a mhaoinítear go náisiúnta, réamh-mheastar go dtiocfaidh méadú uirthi ó 2,6 % de OTI in 2023 go 2,8 % de OTI in 2024. Tá sé sin i gcomhréir leis an méid a mhol an Chomhairle. Dá réir sin, maidir le caiteachas poiblí a mhaoinítear le hioncam ó chistí an Aontais, lena n-áirítear deontais faoin tSaoráid, meastar go bhfanfaidh sé cobhsaí ag 0,9 % de OTI in 2024.

(18) De bhun bhearta beartais a bhfuiltear ar an eolas fúthu ag scoithdháta na réamhaisnéise agus ar an mbonn go dtuigtear nach mbeidh aon athrú beartais ann, tuartar i réamhaisnéis earraigh 2024 ón gCoimisiún easnamh rialtais 3,9 % de OTI in 2025. Is léiriú é an laghdú ar an easnamh in 2025 ar an laghdú a raibh coinne leis ar chostas na mbeart tacaíochta fuinnimh. Meastar go dtiocfaidh méadú go 52,6 % ar an gcóimheas fiachais rialtais ghinearálta–OTI faoi dheireadh 2025.

(19) I gcomhréir le hAirteagal 19(3), pointe (b) de Rialachán (AE) 2021/241 agus le critéar 2.2 d'Iarscríbhinn V a ghabhann leis, áirítear sa phlean téarnaimh agus athléimneachta tacar fairsing athchóirithe agus infheistíochtaí a threisíonn a chéile agus atá le cur chun feidhme faoi 2026. Meastar go gcuideoidh na hathchóirithe agus na hinfheistíochtaí sin ó thaobh aghaidh a thabhairt go héifeachtach ar na dúshláin uile a sainaithníodh sna moltaí tírshonracha ábhartha, nó ar sciar suntasach de na dúshláin sin. Laistigh den tréimhse dhocht sin, tá sé ríthábhachtach dul ar aghaidh go pras le cur chun feidhme éifeachtach an phlean téarnaimh agus athléimneachta, lena n-áirítear caibidil REPowerEU, chun borradh a chur faoi iomaíochas fadtéarmach Mhálta leis an aistriú glas agus leis an aistriú digiteach, agus cothroime shóisialta a háirithiú san am céanna. Chun gealltanais an phlean a chomhlíonadh faoi mhí Lúnasa 2026, tá sé ríthábhachtach do Mhálta leanúint d'athchóirithe agus infheistíochtaí a chur chun feidhme. Tá rannpháirtíocht chórasach na n-údarás áitiúil agus réigiúnach, na gcomhpháirtithe sóisialta, na sochaí sibhialta agus na bpáirtithe leasmhara ábhartha eile ríthábhachtach i gcónaí i ndáil le húinéireacht leathan a áirithiú maidir le cur chun feidhme rathúil an phlean téarnaimh agus athléimneachta.

(20) Mar chuid den athbhreithniú meántéarma ar chláir beartais comhtháthaithe, i gcomhréir le hAirteagal 18 de Rialachán (AE) 2021/1060 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ([19]), tá sé de cheangal ar Mhálta gach clár a fhaigheann tacaíocht ó Chiste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (CFRE), ó Chiste Sóisialta na hEorpa Plus (CSE+), ón gCiste Comhtháthaithe agus ón gCiste um Aistriú Cóir (CUAC) a athbhreithniú faoi mhí an Mhárta 2025, agus na dúshláin a sainaithníodh i moltaí tírshonracha 2024, le cois nithe eile, á gcur san áireamh aici, mar aon lena plean náisiúnta fuinnimh agus aeráide. Is é an t-athbhreithniú sin is bunús le leithdháileadh críochnaitheach an chistithe ón Aontas atá san áireamh i ngach clár. Cé go bhfuil dul chun cinn déanta ag Málta maidir le cláir an bheartais comhtháthaithe agus Colún Eorpach na gCeart Sóisialta a chur chun feidhme, tá roinnt dúshlán ann fós. Tá sé ríthábhachtach go gcuirfí dlús le cur chun feidhme clár beartais comhtháthaithe. Tá na tosaíochtaí a comhaontaíodh sna cláir fós ábhartha. Tá infheistíochtaí in éifeachtúlacht fuinnimh agus san fhuinneamh in-athnuaite ríthábhachtach chun coigilteas fuinnimh a bhaint amach, chun inbhuanaitheacht a bhaint amach san earnáil fuinnimh agus chun spleáchas Mhálta ar fhoinsí idirnáisiúnta fuinnimh a laghdú. Tá sé tábhachtach leanúint d'infheistíochtaí i réitigh ilmhódacha inbhuanaithe agus sa soghluaisteacht ghníomhach chun an plódú tráchta a laghdú agus chun srian a chur le hastaíochtaí ón iompar de bhóthar. Tá gá le hiarrachtaí fós chun inbhuanaitheacht an bhainistithe uisce agus fuíolluisce a áirithiú. Thairis sin, tá gá le cleachtais an gheilleagair chiorclaigh, lena n-áirítear an acmhainneacht athchúrsála a uasmhéadú, chun líonadh talún a laghdú agus chun spriocanna athchúrsála a bhaint amach. Ina theannta sin, ní mór an fhoghlaim aosach a chur chun cinn chun leibhéil scileanna an phobail a mhéadú agus chun ganntanais lucht saothair a laghdú. Ba cheart leanúint den lánpháirtiú sóisialta agus den imeascadh sa mhargadh saothair a chur chun cinn maidir le grúpaí leochaileacha, agus béim á leagan ar náisiúnaigh tríú tír agus ar dhaoine faoi mhíchumas, agus ar chomhionannas inscne. D'fhéadfadh Málta úsáid a bhaint freisin as an Ardán um Theicneolaíochtaí Straitéiseacha don Eoraip, a bunaíodh le Rialachán (AE) 2024/795 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, ([20]) chun tacú le huathriail straitéiseach an Aontais agus le hiomaíochas agus le hinbhuanaitheacht na tionsclaíochta.

([19]) Rialachán (AE) 2021/1060 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Meitheamh 2021 lena leagtar síos forálacha coiteanna maidir le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa, Ciste Sóisialta na hEorpa Plus, an Ciste Comhtháthaithe, an Ciste um Aistriú Cóir agus an Ciste Eorpach Muirí, Iascaigh agus Dobharshaothraithe agus rialacha airgeadais maidir leis na cistí sin agus maidir leis an gCiste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht, an Ciste Slándála Inmheánaí agus an Ionstraim le haghaidh Tacaíocht Airgeadais don Bhainistiú Teorainneacha agus don Bheartas Víosaí (IO L 231, 30.6.2021, lch. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([20]) Rialachán (AE) 2024/795 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 29 Feabhra 2024 lena mbunaítear an tArdán um Theicneolaíochtaí Straitéiseacha don Eoraip (STEP), agus lena leasaítear Treoir 2003/87/CE agus Rialacháin (AE) 2021/1058, (AE) 2021/1056, (AE) 2021/1057, (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) Uimh. 223/2014, (AE) 2021/1060, (AE) 2021/523, (AE) 2021/695, (AE) 2021/697 agus (AE) 2021/241 (IO L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(21) Anuas ar na dúshláin eacnamaíocha agus shóisialta a dtugtar aghaidh orthu leis an bplean téarnaimh agus athléimneachta agus le cistí eile an Aontais, tá roinnt dúshlán breise roimh Málta a bhaineann le gnéithe den chóras cánach lena n-éascaítear pleanáil ionsaitheach chánach, oideachas agus scileanna, fuinneamh in-athnuaite agus iompar.

(22) Tá sé ríthábhachtach fós dul i ngleic le pleanáil ionsaitheach chánach chun éifeachtúlacht agus cothroime na gcóras cánach a fheabhsú. I bhfianaise éifeachtaí seach-iarmharta na straitéisí um pleanáil ionsaitheach cánach idir na Ballstáit, tá sé ríthábhachtach gníomhaíocht chomhordaithe a dhéanamh chun reachtaíocht an Aontais a chomhlánú trí bheartais náisiúnta ó na Ballstáit go léir. Tá bearta déanta ag Málta chun aghaidh a thabhairt ar chleachtais pleanála ionsaithí cánach trí thionscnaimh idirnáisiúnta agus Eorpacha a comhaontaíodh roimhe seo a chur chun feidhme, agus trí ghealltanas a thabhairt ina phlean téarnaimh agus athléimneachta go rachadh sé i ngleic leis an tsaincheist sin. Mar chuid de chlár oibre athchóirithe an phlean, ghlac rialtas Mhálta dlí nua lena dtugtar isteach rialacha maidir le praghsáil aistrithe, dlí atá infheidhme ó mhí Eanáir 2024. Tá sé d'aidhm aige cosc a chur ar dheiseanna chun brabús corparáideach a aistriú. Rinne Málta staidéar neamhspleách a choimisiúnú freisin maidir le híocaíochtaí amach agus íocaíochtaí isteach (i.e. idir cónaitheoirí AE agus cónaitheoirí tríú tíortha), a dtiocfaidh reachtaíocht ina dhiaidh. Mar sin féin, go dtí go gcuirfidh Málta i bhfeidhm cánacha siarchoinneálacha ar ús, díbhinní agus íocaíochtaí ríchíosa a dhéanann cuideachtaí atá bunaithe i Málta le dlínsí cánach nialasaí agus dlínsí ísealchánach (mar atá i gceist anseo go gciallaíonn sé sin aon dlínse ag a bhfuil ráta cánach corparáide reachtúil faoi bhun 9 %, is é sin an ráta cánach corparáide reachtúil is ísle san Aontas), sin nó bearta cosanta coibhéiseacha – chun a áirithiú nach féidir le gnólachtaí a mbrabúis a aistriú go tíortha nach Ballstáit den Aontas iad gan cáin a íoc orthu, tá ardriosca ag baint fós le neamhchánachas dúbailte i ndáil leis na brabúis sin. Thairis sin, tá baol ann fós go mbeidh neamhchánachas dúbailte ann do chuideachtaí agus do dhaoine aonair araon mar gheall ar an gcaoi a ndéileáiltear le cuideachtaí cónaitheacha gan sainchónaí. Ní thabharfar aghaidh ar an tsaincheist ach go páirteach trí Threoir (AE) 2022/2523 ón gComhairle ([21]) a chomhlíonadh, nach mbeidh feidhm aici maidir le corparáidí móra ach nuair a chuirfidh Málta chun feidhme í.

(23) Tá ganntanais lucht saothair oilte agus mímheaitseálacha scileanna ina mbac ar an bhfás, ar an iomaíochas agus ar an dá aistriú san am atá amach romhainn. Sa chéad ráithe de R12024 tuairiscíodh ganntanas lucht saothair mar thoisc a chuir teorainn leis an táirgeadh i Málta, agus tuairiscíodh ganntanais thart ar dhá oiread níos minice ná meán an Aontais i seirbhísí agus sa tionsclaíocht. Thuairiscigh níos mó ná dhá chuideachta as gach trí chuideachta folúntais atá deacair le líonadh i gcás poist a mbíonn sainscileanna TFC riachtanach lena n-aghaidh. Léirítear sna torthaí is déanaí ó Chlár Idirnáisiúnta um Measúnú Daltaí (PISA) ECFE go bhfuil ceann de na sciartha is airde de ghnóthachtáil íseal san Aontas ag Málta, rud a chruthaíonn dúshlán tromchúiseach d'fhorbairt scileanna san am atá amach romhainn. Ní bhíonn thart ar dhuine as gach triúr daltaí 15 bliana d'aois ar fud dháileadh socheacnamaíoch iomlán Mhálta ag déanamh chomh maith agus ba cheart dó sa mhatamaitic, sa léitheoireacht ná san eolaíocht. Tugadh aghaidh go páirteach ar an nganntanais múinteoirí le múinteoirí ionaid, a bhfuil leibhéal cáilíochta acu atá difriúil nó níos ísle ná mar is gá do mhúinteoirí láncháilithe. Tá laghdú ag teacht ar luathfhágáil na scoile, ach tá sí fós os cionn mheán an Aontais, rud a mhéadaíonn líon mór na ndaoine fásta ar bheagán oiliúna atá ann cheana féin. Cé go bhfuil rannpháirtíocht daoine fásta san oideachas agus san oiliúint ar an iomlán (le 12 mhí anuas) i gcomhréir le meán an Aontais, tá rannpháirtíocht na ndaoine fásta ar bheagán oiliúna san fhoghlaim íseal. Mar an gcéanna, cé go raibh bunscileanna digiteacha ar a laghad ag 63 % de dhaoine fásta in 2023, tá difríochtaí nach beag idir na leibhéil scileanna. Tá sciar na bhfoghlaimeoirí atá cláraithe i ngairmoideachas agus i ngairmoiliúint meánscoile sinsearaí fós íseal. Tá sé ríthábhachtach cáilíocht an oideachais a neartú trí dhíriú ar bhunscileanna, aghaidh a thabhairt ar an nganntanas múinteoirí agus tús áite a thabhairt d'fhorbairt ghairmiúil múinteoirí chun aghaidh níos fearr a thabhairt ar riachtanais foghlama na ndaltaí, agus borradh á chur an tráth céanna faoi ábharthacht chórais oideachais agus oiliúna Mhálta don mhargadh saothair i ndlúthchomhar leis na comhpháirtithe sóisialta, chun na torthaí laga oideachais agus an ganntanas tromchúiseach scileanna agus an neamhréir tromchúiseach scileanna a laghdú.

(24) Is é an dúshlán leanúnach atá roimh Mhálta fás eacnamaíoch glas a bhaint amach, agus cothromaíocht a bhaint amach idir an fhorbairt agus an inbhuanaitheacht chomhshaoil. Tá aistriú glas na tíre á choinneáil siar de dheasca an róil cheannasaigh atá ag breoslaí iontaise ina córas fuinnimh. Ba é 13,4 % sciar Mhálta d'fhuinneamh a dhíorthaítear ó fhoinsí in-athnuaite san olltomhaltas fuinnimh deiridh in 2022, ceann de na sciartha is ísle san Aontas. Tá sé sin i bhfad faoi bhun sciar táscach 28 % Mhálta i ndáil le foinsí fuinnimh in-athnuaite mar rannchuidiú le sprioc cheangailteach 42,5 % an Aontais maidir le fuinneamh in-athnuaite faoi 2030. Is grianfhuinneamh ar tír atá i mbeagnach gach acmhainneacht fuinnimh in-athnuaite suiteáilte, agus tá sé sin ag dul i méid go mall (faoi 4 % in 2023). Leis an athchóiriú leanúnach a leagtar amach sa phlean náisiúnta téarnaimh agus athléimneachta, lena dtugtar sainordú le haghaidh suiteálacha grianfhuinnimh ar fhoirgnimh nua áirithe, chomh maith le hamlínte

([21]) Treoir (AE) 2022/2523 an 14 Nollaig 2022 ón gComhairle maidir le híosleibhéal domhanda cánachais a áirithiú do ghrúpaí ilnáisiúnta fiontar agus do ghrúpaí mórscála intíre san Aontas (IO L 328, 22.12.2022, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2523/oj).

ceadaithe le haghaidh tionscadail fuinnimh in-athnuaite a ghiorrú, ba cheart cur i bhfeidhm céimneach na suiteálacha sin a mhéadú. Tá acmhainneacht mhór fuinnimh gréine agus gaoithe ina limistéar eacnamaíoch eisiach ag Málta. Ach níl úsáid á baint as an acmhainneacht sin go fóill. Tá cumas Mhálta foinsí in-athnuaite fuinnimh a chur in úsáid, agus a shlándáil fuinnimh a fheabhsú san am céanna, ag brath freisin ar dhul chun cinn maidir leis an dara hidirnascaire leictreachais leis an Iodáil a thógáil agus ar neartú leanúnach a eangaigh leictreachais intíre, lena n-áirítear trí infheistíocht i réitigh stórála fuinnimh ceallra.

(25) Is príomhthosaíocht é an plódú tráchta chomh maith leis na hastaíochtaí arda ón iompar de bhóthar a laghdú chun aghaidh a thabhairt ar dhúshlán na hinbhuanaitheachta. Tá méadú 23,3 % tagtha ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ó iompar de bhóthar i gcomparáid le 2005. Déantar 86 % den iompar paisinéirí i gcarranna paisinéirí i Málta, agus tá sé sin ag dul i méid. Is é an plódú fós an príomhdhúshlán iompair i Málta, rud a dhéanann difear freisin d'iomaíochas an oileáin, agus tá gá le méadú mór ar na hiarrachtaí dá réir. Chun iompar comhchoiteann muirbhunaithe malartach a chur chun cinn, tá Málta ag cur líonra farantóireachta laistigh den chuan chun feidhme trí áiteanna cur i dtír na long farantóireachta a uasghrádú, le tacaíocht ó Chiste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa. Thairis sin, tá sé beartaithe ag Málta borradh a chur faoin tsoghluaisteacht uirbeach ilmhódach inbhuanaithe trí 17,5 km de bhonneagar iompair uirbeach glan a fhorbairt trí chistiú comhtháthaithe, lena n-áirítear conairí coisithe agus lánaí rothar.

(26) I bhfianaise na n-idirnasc dlúth idir geilleagair Bhallstáit an limistéir euro agus a rannchuidithe choitinn le feidhmiú an aontais eacnamaíoch agus airgeadais, in 2024, mhol an Chomhairle go ngníomhódh Ballstáit an limistéir euro, lena n-áirítear trína bpleananna téarnaimh agus athléimneachta, chun an Moladh maidir leis an limistéar euro 2024 a chur chun feidhme. I gcás Mhálta, cuidíonn moltaí (1), (2), (3) agus (4) leis an gcéad mholadh, an dara moladh, an tríú moladh agus an ceathrú moladh a chur chun feidhme, a leagtar amach sa Mholadh maidir leis an limistéar euro 2024.

AG MOLADH LEIS SEO go ngníomhódh Málta in 2024 agus 2025 chun an méid seo a leanas a dhéanamh:

1. An plean struchtúrach fioscach meántéarmach a thíolacadh go tráthúil. I gcomhréir le ceanglais an Chomhshocraithe Cobhsaíochta agus Fáis athchóirithe, srian a chur ar an bhfás sa ghlanchaiteachas ([22]) in 2025 go ráta atá comhsheasmhach, *inter alia*, leis an easnamh rialtais ghinearálta a laghdú i dtreo luach tagartha an Chonartha, is é sin 3 % de OTI, agus an fiachas rialtais ghinearálta a choinneáil ar leibhéal stuama sa mheántéarma. Na bearta tacaíochta fuinnimh éigeandála a fhoirceannadh faoi gheimhreadh 2024/2025. Chun aghaidh a thabhairt ar na rioscaí a bhaineann le pleanáil ionsaitheach cánach atá fós ann, cáin siarchoinneálach a thabhairt isteach ar íocaíochtaí amach nó ar bhearta cosanta coibhéiseacha, agus na rialacha maidir le cuideachtaí nach bhfuil sainchónaí orthu a leasú.

2. Leanúint den phlean téarnaimh agus athléimneachta a chur chun feidhme ar bhealach pras éifeachtach, lena n-áirítear caibidil REPowerEU, chun a áirithiú go dtabharfar athchóirithe agus infheistíochtaí chun críche faoi mhí Lúnasa 2026. Dlús a chur le cur chun feidhme clár beartais comhtháthaithe. I gcomhthéacs athbhreithniú meántéarma na gclár sin, leanúint de bheith ag díriú ar na tosaíochtaí a comhaontaíodh, agus na deiseanna a chuireann an tArdán um Theicneolaíochtaí Straitéiseacha don Eoraip ar fáil chun feabhas a chur ar an iomaíochas á gcur san áireamh san am céanna.

3. Cáilíocht an oideachais agus an oiliúint a neartú, mar aon lena n-ábharthacht don mhargadh saothair, chun aghaidh a thabhairt ar na torthaí laga oideachais agus ar an nganntanas agus an mhímheaitseáil tromchúiseach scileanna, go háirithe trí bhunscileanna na ndaltaí a chothú agus trí fhorbairt ghairmiúil na múinteoirí.

4. Dlús a chur le húsáid fuinnimh in-athnuaite trí thionscadail mhórscála chomh maith le hinfheistíochtaí ar mhionscála sa táirgeadh agus sa tomhaltas díreach fuinnimh. Aghaidh a thabhairt ar an bplódú tráchta trí cháilíocht agus éifeachtúlacht fheabhsaithe an iompair phoiblí agus dlús a chur le hinfheistíochtaí i mbonneagar na 'soghluaisteachta boige'.

Arna dhéanamh i Lucsamburg, an 21 Deireadh Fómhair 2024.

Thar ceann na Comhairle

An tUachtarán

NAGY I.

([22]) De réir Airteagal 2(2) de Rialachán (AE) 2024/1263, ciallaíonn 'glanchaiteachas' caiteachas rialtais atá glan ar chaiteachas úis, ar bhearta lánroghnacha ioncaim, ar chaiteachas ar chláir an Aontais arna meaitseáil go hiomlán le hioncam ó chistí an Aontais, ar chaiteachas náisiúnta ar chómhaoiniú clár arna gcistiú ag an Aontas, ar ghnéithe timthriallacha den chaiteachas ar shochar dífhostaíochta, agus ar bhearta aonuaire agus bearta sealadacha eile.